

Asia: VN/23928/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Olisiko biokaasulaitosten osalta nykytilanne ehdotettua sääntelyä parempi ja selkeämpi, jos ohjeistuksella varmistettaisiin, että sääntelyä sovellettaisiin samalla tavalla kaikissa kunnissa? Olisiko siis parempi, että biokaasulaitoksilta edellytettäisiin aina ympäristölupaa, eikä biokaasulaitoksen menettely vaikuttaisi eläinsuojaan menettelyihin?

Ottaen huomioon, että biokaasulaitoksesta aiheutuvat hajuhaitat ovat samat riippumatta siitä, ovatko syötteet peräisin omasta tilasta vai muualta, Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että nykytilanne on katsottavissa yhdenvertaisemmaksi. Toisaalta esityksessäkin esille tuotu toimintakokonaisuusajattelu puoltaa eläinsuojien ja niiden yhteydessä toimivien biokaasulaitosten saattamista saman menettelyn piiriin.

Valvonnallisesti, etenkin raportointivelvollisuuden toteuttamisen ja sen valvonnan kannalta, toimintojen erilliset menettelyt koetaan mahdollisesti kätevimpinä. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että mikäli eläinsuojan yhteydessä toimivat biokaasulaitokset esityksen mukaisesti saatetaan ilmoitusmenettelyn piiriin, on varmistettava, että ilmoituspäätöksessä annetaan riittävät määräykset kestävän toiminnan varmistamiseksi ja tehokkaan valvonnan mahdollistamiseksi.

Varsinais-Suomen ELY-keskus tuo myös esille, että muutamassa vastaan tulleessa tapauksessa eläinsuojan yhteyteen toteutetun biokaasulaitoksen operointia varten on perustettu erillinen yritys. Tämä on syytä ottaa huomioon pohdittaessa vaihtoehtoja, sillä seikalla voi olla merkitystä vastuiden kohdentamisen kannalta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että mahdollisessa biokaasulaitoksia koskevan menettelyn keventämisessä on syytä erityisesti ottaa huomioon mädätteen tuottamiseen liittyvät hajuhaitat. Biokaasulaitoksessa ympäristöön johdettavaa hajua syntyy aina laitoksen ollessa käynnissä. Lisäksi on otettava huomioon mahdollisesti lisääntyvä liikenne, mikäli biokaasulaitokselta haetaan biokaasua kuljetukseen tai tankkaukseen. Varsinais-Suomen ELY-keskus myös pohtii, voiko esitetyllä muutoksella olla vaikutuksia biokaasulaitoksille myönnettäviin tukiin.

Olisi myös mahdollista säätää niin, että biokaasulaitokset olisivat aina lupamenettelyssä ja ilmoituksenvarainen eläinsuoja olisi yhdessä biokaasulaitoksen kanssa aina kunnan lupamenettelyssä silloin, kun laitoksen käsittelymäärä on alle 20 000 tonnia vuodessa. Menettely ei siis riippuisi siitä,

käsitelläänkö eläinsuojan biokaasulaitoksessa vain oman tilan syötteitä vai tuodaanko niitä myös muualta. Mitä mieltä olette tästä sääntelyvaihtoehdosta?

Varsinais-Suomen ELY-keskus tuo esille, että sen käsityksen mukaan eläinsuojia koskevaa sääntelyä on aikaisemmin nimenomaan ollut tarkoitus keventää siirtämällä näitä ilmoitusmenettelyn piiriin. Esitetty vaihtoehto, jonka mukaan eläinsuoja siirtyisi luvanvaraiseksi, jos sen yhteyteen toteutetaan biokaasulaitos, olisi ristiriidassa edellä mainitun tarkoituksen kanssa.

On myös syytä ottaa huomioon muutosten vaikutukset biokaasulaitosten perustamisen houkuttelevuuteen ja näiden toteuttamisen edistämiseen. Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää mahdollisena, että ehdotettu vaihtoehto vähentää biokaasulaitoksen perustamisen houkuttelevuutta, jos se suoraan tarkoittaisi eläinsuojien siirtymistä luvanvaraisuuden piiriin.

Edellä todetun perusteella Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että kyseinen vaihtoehto ei ole kannatettava.

Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan: ”Jos biokaasulaitos kuuluu hyvin pienelle eläinsuojalle, jolta ei edellytetä ilmoitusmenettelyä, olisi biokaasulaitoksesta tehtävä oma ilmoituksensa.” Pitäisikö näiden eläinsuojien biokaasulaitosten olla lupamenettelyssä vai voidaanko ne käsitellä ilmoituksella? Niiden yhteydessä oleviin, ilmoituksenvaraisuus-kynnyksen alle jääviin eläinsuojiin ei sovelleta eläinsuoja-asetusta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toistaa jo todetun, että on varmistettava riittävien määräysten antaminen, mikäli joltain osin päädytään siihen, että biokaasulaitokset kategorisesti käsitellään ilmoitusmenettelyssä. Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää tärkeänä, että biokaasulaitoksiin vähintäänkin sovelletaan ilmoitusmenettelyä, etteivät ne jää kokonaan valvonnan ulkopuolelle.

Varsinais-Suomen ELY-keskus tuo esille, että biokaasulaitos perustetaan yleensä jonkin tarpeen täyttämiseksi. Yleensä biokaasulaitoksen perustamisella pyritään pienentämään tilan energiakuluja (lämmitys, sähkö). Jotta investointi olisi kannattava, tulee käytettävissä myös olla riittävä määrä tasaisesti prosessiin syötettävää ainesta. Näin ollen pidetään epäselvänä, kuinka todennäköistä nykyisin on, että ilmoitusmenettelyn soveltamiskynnyksen alle jäävän eläinsuojan yhteyteen toteutettaisiin biokaasulaitos, jossa käsiteltäisiin ainoastaan omasta eläinsuojasta peräisin olevia jakeita.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että mainittuihin biokaasulaitoksiin sovellettava menettely riippuu pitkälti siitä, mihin ratkaisuun muiden eläinsuojan yhteyteen perustettavien biokaasulaitosten osalta päädytään. Valmistelussa on syytä pyrkiä mahdollisimman selkeään ja johdonmukaiseen sääntelyyn.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että veden elektrolyysillä tuotettua vetyä sekä jätteen kaasutusta ja pyrolyysiä koskevat muutokset vastaavat teollisuuspäästädirektiivin muutoksia, eikä Varsinais-Suomen ELY-keskuksella näiden osalta ole huomautettavaa.

Lumen mereen kaadon kieltämisen osalta Varsinais-Suomen ELY-keskus tuo esille, ettei sen toimialueella nykyisin tiedettävästi juuri ole kaadettu lunta mereen (hallituksen esityksessä on mainittu Turun sataman tilanne). Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että merenhoidollisesti ja ympäristönsuojelun näkökulmasta muutos on tärkeä. Myös tavoite selventää säännöstä upottamis-

ja hylkäämiskiellon osalta siten, että mahdollistetaan ympäristön tilaa parantavien aineiden käyttö merenhoidossa, pidetään hyvänä.

Lumen mereen kaatamisen kieltoa koskevan voimaantulosäännöksen muuttamista ja tarkentamista on kuitenkin Varsinais-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan syytä harkita. Ottaen huomioon, ettei lumen kaataminen mereen ole arvioitu yleiseksi ongelmaksi, yleinen siirtymäaika voisi olla kahta vuotta lyhyempikin. Viiden vuoden siirtymäajan osalta todetaan, että nykyisessä muodossaan säännös jättää tulkinnanvaraa ainakin lumisyvyyden laskennan osalta. Säännöstä olisi syytä selvyyden vuoksi tarkentaa siten, että lumisyvyyden laskenta on sidottu sille tietylle alueelle, jolla lumen kaato mereen katsotaan välttämättömäksi liikenneturvallisuuden kannalta.

Sikäli kuin muutosehdotus koskee biokaasulaitoksia ja eläinsuojia, Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että tavoite selkeyttää lainsäädäntöä ja yhtenäistää näihin liittyvää hallintokäytäntöä on hyvä, erityisesti ottaen huomioon toiminnanharjoittajien yhdenvertaisen kohtelun vaatimus. Ehdotettuihin muutoksiin otetaan tarkemmin kantaa yksilöityjen kysymysten alla.

Tässä kohtaa todetaan kuitenkin, että liitteen 4 kohtaa 9 on syytä tarkentaa, mikäli päädytään luonnoksen mukaiseen ratkaisuun. Ensinnäkin säännöstä olisi Varsinais-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan syytä kielellisesti tarkistaa siten, että vaatimus kaikkien jakeiden syntyemisestä oman tilan toiminnassa on selkeä. Nykyisessä ehdotuksessa riskinä on tulkinta, jonka mukaan vain lannan tulee olla peräisin omasta eläinsuojasta. Lisäksi olisi syytä tarkentaa, onko tarkoitus, että ilmoituksenvaraisessa biokaasulaitoksessa saa käsitellä myös muun toiminnanharjoittajan ja muualta tuotua maa- ja metsätaloudessa syntyvää ympäristölle ja terveydelle haitatonta luonnonainesta tai sellaisesta koostuvaa jätettä.

Lillunen Anu
Varsinais-Suomen ELY

Arlander Joy
Varsinais-Suomen ELY - Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue